Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
PAOLA MENGOZZIJA
od 15. rujna 2016.[1]

Spojeni predmeti C-508/15 i C-509/15

Sidika Ucar
protiv
Land Berlin (C-508/15)
i
Recep Kilic
protiv
Land Berlin (C-509/15)

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Verwaltungsgericht Berlin (upravni sud u Berlinu, Njemačka))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sporazum o pridruživanju između Europske unije i Turske – Pravo boravka za članove obitelji turskog radnika koji sudjeluje u uređenom tržištu rada države članice – Pretpostavke – Obveza da sponzor sudjeluje u uređenom tržištu tijekom prve tri godine boravka člana obitelji“

1. Ovim dvama zahtjevima za prethodnu odluku, Verwaltungsgericht Berlin (upravni sud u Berlinu, Njemačka) pita Sud pod kojim uvjetima članovi obitelji turskog radnika koji ima boravište na teritoriju države članice Europske unije imaju pravo na obavljanje djelatnosti osobe. Ti uvjeti određeni su člankom 7. Odluke br. 1/80 od 19. rujna 1980. o razvoju pridruživanja (u daljnjem tekstu: Odluka br. 1/80) koju je donijelo Vijeće za pridruživanje uspostavljeno Sporazumom o pridruživanju između Europske ekonomske zajednice i Turske, koji su u Ankari 12. rujna 1963. potpisale Republika Turska s jedne strane i države članice EEZ-a i Zajednica s druge, te koji je sklopljen, odobren i potvrđen u ime Zajednice Odlukom Vijeća 64/732/EEZ od 23. prosinca 1963. (u daljnjem tekstu: Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska)[2].

1 — Izvorni jezik: francuski

2 — SL 1964., 217, str. 3685.

I – Pravni okvir

A – *Odluka br. 1/80*

2. Članak 6. stavak 1. Odluke br. 1/80 glasi kako slijedi:

„Uz iznimku odredbi članka 7., koji se odnosi na slobodan pristup članova obitelji zaposlenju, turski radnik koji sudjeluje u uređenom tržištu rada u državi članici:

— ima pravo u toj državi članici, nakon jedne godine zakonitog zaposlenja, na produljenje svoje radne dozvole kod istog poslodavca ako ga taj može zaposliti;

— ima pravo u toj državi članici, nakon tri godine zakonitog zaposlenja, uz iznimku prvenstva koje imaju radnici iz država članica Zajednice, prihvatiti pod normalnim uvjetima drugu ponudu za zaposlenje u istom zanimanju kod poslodavca po vlastitom izboru, a koja je prijavljena pri službama za zapošljavanje te države članice;

— ima u toj državi članici, nakon četiri godine zakonitog zaposlenja, slobodan pristup bilo kojem plaćenom zanimanju po svojem izboru.” [neslužbeni prijevod]

3. Članak 7. stavak 1. Odluke br. 1/80 odnosi se na prava članova obitelji turskog radnika, koji sudjeluje u uređenom tržištu rada, kojima je dopušteno da mu se pridruže. Propisuje da navedeni članovi „imaju pravo prihvatiti – uz iznimku prvenstva za radnike država članica Zajednice – svaku ponudu za zaposlenje ako su tamo zakonito boravili najmanje tri godine [i] u toj državi uživaju slobodu pristupa svim plaćenim poslovima prema vlastitom izboru ako u njoj zakonito borave najmanje pet godina.” [neslužbeni prijevod]

4. Članak 14. stavak 1. Odluke br. 1/80 propisuje: „Odredbe ovog odjeljka primjenjuju se uz ograničenja zbog javnog poretka, sigurnosti i iz razloga javnog zdravstva.” [neslužbeni prijevod]

B – *Njemačko pravo*

5. Elementi važni za odlučivanje u predmetima nalaze se u Gesetzu über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (Zakon o boravku, zapošljavanju i integraciji stranaca na saveznom području, u daljnjem tekstu: AufenthG) [3].

6. Članak 4. stavak 5. AufenthG-a propisuje da je„ [n]a strancu koji na temelju Sporazuma o pridruživanju između EEZ-a i Turske ima pravo boravka […] da dokaže postojanje tog prava podnoseći dokaz o posjedovanju dozvole boravka ako ne posjeduje dozvolu nastanjivanja ili stalnu EZ dozvolu boravka. Dozvola boravka izdaje se na zahtjev.”

7. Članak 53. AufenthG-a glasi kako slijedi:

„Mjera protjerivanja određuje se protiv stranca kada:

1. je on pravomoćno osuđen zbog jednog ili više kaznenih djela počinjenih namjerno na kaznu zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora od najmanje tri godine ili je tijekom razdoblja od pet godina pravomoćno osuđen zbog kaznenih djela počinjenih namjerno na kaznu zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora u ukupnom trajanju od najmanje tri godine ili je prilikom te zadnje pravomoćne osude određena mjera preventivnog zadržavanja.

3 — Zakon od 30. srpnja 2004. (BGBl 2004 I, str. 1950.), u verziji objavljenoj 25. veljače 2008. (BGBl 2008 I, str. 162.)

2. je zbog kaznenog djela počinjenog namjerno protivno zakonu o opojnim drogama […] pravomoćno osuđen na kaznu maloljetničkog zatvora od najmanje dvije godine ili kaznu zatvora i izvršenje kazne nije uvjetno[…]" [neslužbeni prijevod]

8. Članak 55. AufenthG-a propisuje da se „[s]tranca […] može protjerati kada njegov boravak ugrožava javni poredak, sigurnost ili druge važne interese [Njemačke]"[4] osobito kada „je počinio povredu zakona, pravosudnih ili upravnih odluka ili mjera, koja nije izdvojeno ili beznačajno djelo […]"[5].

II – Glavni postupak, prethodna pitanja i postupak pred Sudom

A – *Predmet C-508/15*

9. Sidika Ucar turska je državljanka koja se 1977. udala za g. Ucara. Zajedno su dobili četvero djece prije no što su se razveli 1991. Iste godine g. Ucar napustio je Tursku u kojoj je boravio s obitelji, preselio se u Njemačku i vjenčao se s njemačkom državljankom. Nacionalna tijela su 1996. g. Ucaru izdala dozvolu boravka s neograničenim trajanjem. Drugi brak g. Ucara prestao je 1999. U rujnu 2000. S. Ucar ponovo se vjenčala s g. Ucarom. U studenome 2001., s njihovim zadnjerođenim djetetom ušla je na njemačko državno područje na temelju vize koju joj je u svrhu spajanja obitelji s bračnim drugom odobrio Landesamt für Bürger- und Ordnungsangelegenheiten (uprava za strance savezne zemlje Berlin, u daljnjem tekstu: uprava za strance) i dozvole boravka u svojstvu bračnog druga koja je isticala 26. studenoga 2002.

10. Što se tiče njegova profesionalnog statusa, g. Ucar je od svibnja 2000. do kraja 2001. bio zaposlen kao pekar. Početkom 2002. počeo je obavljati samostalnu pekarsku djelatnost koju je okončao u listopadu 2005. radi ponovnog zapošljavanja u istom sektoru koje je trajalo do prosinca 2011.

11. Dozvola boravka S. Ucar produžena je 28. studenoga 2002. za dvije godine. Ponovo je produžena 29. studenoga 2004. za dvije godine. Radi odobravanja tih dvaju produžetaka uprava za strance utvrdila je da je S. Ucar imala dovoljna sredstva za život koja su zajamčena prihodom koji je njezin bračni drug ostvario svojom profesionalnom djelatnošću.

12. Uprava za strance je 21. studenoga 2006. izdala S. Ucar dozvolu boravka u svrhu spajanja obitelji u kojoj je navela da g. Ucar ponovno obavlja nesamostalnu djelatnost. Ta je dozvola nakon toga bila produljena više puta, a zadnji put 12. prosinca 2013.

13. S. Ucar je 16. kolovoza 2013. zatražila od uprave za strance izdavanje dozvole boravka na temelju članka 4. stavka 5. AufenthG-a, pozivajući se na pravo boravka iz Sporazuma o pridruživanju EEZ-Turska te ističući da ispunjava uvjete iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80, uzimajući u obzir nesamostalnu djelatnost koju je njezin bračni drug neprekidno obavljao od studenoga 2005.

14. Odlukom od 6. svibnja 2014. uprava za strance odbila je njezin zahtjev i ponovno produljenje njezine dozvole boravka. S jedne strane, smatrala je da S. Ucar više nema osigurana dovoljna sredstva za život. S druge strane, smatrala je da S. Ucar nije stekla nikakvo pravo na temelju članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 jer g. Ucar nije zadovoljio uvjet sudjelovanja u uređenom tržištu rada tijekom tri godine koje slijede nakon ulaska njegove supruge na njemačko državno područje i jer nije stekla prvu dozvolu boravka na temelju spajanja obitelji s njezinim suprugom. Okolnost da je g. Ucar obavljao plaćenu djelatnost u neprekinutom razdoblju od 1. studenoga 2005. do prosinca 2011. ne

4 — Članak 55. stavak 2. AufenthG.-a

5 — Članak 55. stavak 1. AufenthG.-a

može dovesti do priznanja prava njegove supruge. Konačno, uprava za strance smatrala je da se produljenje dozvole boravka ne može poistovjetiti s odobrenjem za spajanje obitelji iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 jer se prema njezinu mišljenju, to odobrenje odnosi samo na prvo odobrenje koje se daje u trenutku ulaska na državno područje države članice, a ne na kasnija odobrenja.

15. Osporavajući te zaključke S. Ucar 6. svibnja 2014. podnijela je tužbu sudu koji je podnio zahtjev.

16. Tako je, suočen s teškoćom u tumačenju prava Unije, Verwaltungsgericht Berlin (upravni sud u Berlinu, Njemačka) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu, odlukom koju je tajništvo Suda zaprimilo 24. rujna 2015., u predmetu C-508/15, sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 7. stavak 1. prvu alineju Odluke br. 1/80 tumačiti na način da su činjenične pretpostavke ispunjene i ako je trogodišnjem zakonitom boravku člana obitelji kod turskog radnika koji je uključen u redovito tržište rada prethodilo razdoblje u kojem je prvotno ovlašteni radnik nakon spajanja obitelji odobrenog u smislu ove odredbe napustio redovito tržište rada države članice?

2. Treba li članak 7. stavak 1. Odluke br. 1/80 tumačiti na način da produženje dozvole boravka treba smatrati odobrenjem za spajanje obitelji turskog radnika koji je uključen u redovito tržište rada propisano tom odredbom ako dotični član obitelji od spajanja obitelji odobrenog u smislu ove odredbe neprekidno živi s turskim radnikom, a on se nakon privremenog napuštanja redovitog tržišta rada u njega ponovno uključi tek u trenutku produženja dozvole?” [neslužbeni prijevod]

B – *Predmet C-509/15*

17. Recep Kilic rođen je 1993. u Turskoj, državi podrijetla svojih roditelja s boravištem u Njemačkoj, za vrijeme njihova dopusta. R. Kilic ušao je na njemačko državno područje 16. travnja 1994. U to vrijeme ni jedan od njegovih roditelja nije bio zaposlen.

18. U svibnju 1996., nakon razvoda njegovih roditelja, R. Kilica je odgajala samo majka koja se zaposlila 30. lipnja 1998. te je gotovo neprekidno obavljala plaćenu aktivnost do travnja 2003., kada je započela rodiljni i nakon toga roditeljski dopust.

19. Dana 5. svibnja 1997., nakon što je njemačkim pravom uvedena obveza posjedovanja dozvole boravka, R. Kilicu je izdana takva dozvola s rokom važenja od dvije godine. Nakon što je dostavljena potvrda poslodavca majke R. Kilica i unatoč tomu što je ona primala socijalnu pomoć, 1999. R. Kilicu je dozvola boravka produžena za jednu godinu. Nakon toga je više puta produžena do 10. studenog 2011., datuma od kojeg je R. Kilic dobivao samo privremene potvrde.

20. R. Kilic je bio neuspješan u školi i više puta je protiv njega vođen kazneni postupak te je osuđivan na zatvorske kazne, od kojih je zadnja objavljena 11. lipnja 2013. u trajanju od tri godine i tri mjeseca zbog maloljetničke delinkvencije i organiziranog nezakonitog trgovanja opojnim drogama. Iz zatvora je izašao 27. svibnja 2015.

21. Uprava za strance je 24. srpnja 2014. odbila njegov zahtjev za produljenje dozvole boravka i naložila njegovo protjerivanje na temelju članka 53. točaka 1. i 2. i članka 55. AufenthG-a. S jedne strane, smatrala je da se R. Kilic nije mogao pozvati na Sporazum o pridruživanju EEZ-Turska ili na članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 zato što njegovi roditelji nisu sudjelovali u uređenom tržištu rada tijekom tri godine nakon ulaska R. Kilica na njemačko državno područje. S druge strane, smatrala je da se, s obzirom na brojna kaznena djela koja je počinio, ne može isključiti da će ih u budućnosti ponovo počiniti, da predstavlja opasnost za sigurnost i javni poredak te da ga stoga treba protjerati u Tursku. Nakon što je odvagnula predmetne interese, zaključila je da se bliske osobne veze koje R. Kilic ima s njemačkim državnim područjem trebaju, u konkretnom slučaju, staviti u drugi plan.

22. R. Kilic uložio je 1. rujna 2014. tužbu protiv te odluke pred sudom koji je uputio zahtjev. Smatrao je da mu treba biti priznato pravo na boravak na temelju članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 s obzirom na to da je njegova majka obavljala djelatnost kao zaposlena osoba u neprekinutom razdoblju od skoro pet godina. Također, istaknuo je da ima pravo na zaštitu protiv protjerivanja koju je turskim državljanima pružao članak 14. te odluke.

23. Posebnom odlukom koja je isti dan zaprimljena u tajništvu Suda, Verwaltungsgericht Berlin (upravni sud u Berlinu, Njemačka), u predmetu C-509/15 postavio je Sudu samo jedno pitanje koje glasi:

„Može li se odobrenjem spajanja obitelji u smislu članka 7. Odluke br. 1/80 smatrati slučaj kada se članu obitelji – nakon dopuštanja spajanja obitelji s prvotno ovlaštenim radnikom koji nije uključen u tržište rada – dozvola boravka produži u trenutku kada je prvotno ovlašteni radnik kod kojeg član obitelji ima zakonit boravak postao radnik?”

C – *Postupak pred Sudom*

24. Odlukom od 27. listopada 2015. predmeti C-508/15 i C-509/15 spojeni su radi usmenog dijela postupka i donošenja presude.

25. Pisana očitovanja podnijeli su samo S. Ucar, uprava za strance i Europska komisija.

III – Pravna analiza

A – *Uvodna zapažanja*

26. Podsjećam, Odluka br. 1/80 propisuje da turski radnik koji sudjeluje u uređenom tržištu rada u državi članici, nakon jedne godine zakonitog zaposlenja, ima pravo na produljenje svoje radne dozvole ako ga taj može zaposliti. Nakon tri godine zaposlenja ima pravo prihvatiti ponude za zaposlenje u istom zanimanju kod drugih poslodavaca. Nakon četiri godine zakonitog zaposlenja, dotični radnik ima pravo na slobodan pristup svim plaćenim djelatnostima u toj državi članici. Što se tiče prava iz članka 6. Odluke br. 1/80, propisano je da „godišnji odmori i odsustva zbog rođenja djeteta, nezgoda na radu ili kraće bolesti smatraju se razdobljima zakonitog zaposlenja”[6]. [neslužbeni prijevod] Razdoblja neskrivljene nezaposlenosti i odsustva zbog dulje bolesti „ne mogu biti na štetu prava stečenih na temelju ranijeg razdoblja zaposlenja a da se ne smatraju razdobljima zakonitog zaposlenja”[7]. [neslužbeni prijevod]

27. Usporedno s konsolidacijom prava na pristup tržištu rada turskih radnika koji su zakonito ušli na državno područje države članice, kao posljedica navedene konsolidacije, doći će do povoljnijeg postupanja prema članovima obitelji navedenog radnika. Ako im je dopušteno da se spoje s tim radnikom na državnom području države domaćina, članovi njegove obitelji stječu pravo prihvatiti

6 — Članak 6. stavak 2. Odluke br. 1/80.

7 — Članak 6. stavak 2. Odluke br. 1/80.

svaku ponudu za zaposlenje ako su tamo zakonito boravili najmanje tri godine. Nakon pet godina zakonitog boravka, članovi obitelji imaju tamo pravo na slobodan pristup svim plaćenim djelatnostima. U tom smislu, nebitno je jesu li ti članovi obitelji izrazili bilo kakvu namjeru obavljanja plaćene djelatnosti [8].

28. U pogledu prava na pristup tržištu rada države članice turskog radnika i članova njegove obitelji, Sud je smatrao da pravo na boravak nužno treba biti priznato kao prirodni pratitelj prava na pristup tom tržištu. Pravo učinkovitog prihvaćanja ponuda za zaposlenje ili uživanja pristupa svim potrebnim plaćenim djelatnostima, nužno zahtijeva priznaje prava na boravak na državnom području države članice na kojem se obavlja predmetna djelatnost ili gdje se prihvaća ponuda [9].

29. Doista, upravo je pitanje boravka S. Ucar i R. Kilica predmet ovih zahtjeva za prethodnu odluku. Ako su stekli pravo na pristup tržištu rada u Njemačkoj na temelju članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80, uprava za strance treba im priznati pravo na boravak koji se ne temelji samo na odredbama nacionalnog prava, već i na toj odluci. Problem proizlazi iz okolnosti da turski radnik kojem su se pridružili nije imao ili nije zadržao svojstvo radnika koji sudjeluje u uređenom tržištu rada tri godine neposredno nakon njihova dolaska u Njemačku. Prema tumačenju Odluke br. 1/80 i Sporazuma o pridruživanju EEZ-Turska, koje nude njemačke vlasti, S. Ucar mogla je steći prava na temelju članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 samo ako je njezin suprug zakonito obavljao djelatnost zaposlene osobe u kontinuitetu od studenog 2001. – datuma ulaska S. Ucar u Njemačku – do studenog 2004. Također, R. Kilic je mogao steći ta prava samo pod uvjetom da je njegova majka obavljala tu djelatnost od travnja 1994. – datuma ulaska na njemačko državno područje R. Kilica – do travnja 1997. U tome se sastoji bit prvog prethodnog pitanja koje je Sudu postavljeno u predmetu C-508/15 [10].

30. Usto, pod pretpostavkom da se Sud složi s tumačenjem uprave za strance te da prava iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 mogu nastati samo ako turski radnik, kojem se na državnom području države članice domaćina pridružuje član obitelji, sudjeluje u uređenom tržištu rada, računajući od dolaska tog člana obitelji i cijelo vrijeme koje je nužno za stjecanje tih prava, sud koji je uputio zahtjev još pita Sud je li potrebno smatrati odluku o produženju dozvole boravka tom članu obitelji prvim odobrenjem spajanja obitelji na način da se razdoblje za vrijeme kojeg turski radnik treba sudjelovati u uređenom tržištu rada može početi učinkovito računati od datuma odluke o produženju, a ne da se računa samo od datuma prvog ulaska člana obitelji na državno područje države članice domaćina. To je bit drugog pitanja koje je Sudu postavljeno u predmetu C-508/15 i jedino pitanje u predmetu C-509/15. Međutim, s obzirom na odgovor na prvo pitanje koji ću predložiti Sudu u predmetu C-508/15, te problematike ću se dotaknuti tek podredno.

8 — Čini se da je Sud prihvatio da se priznanje prava na boravak može zahtijevati ako postoji veza s obavljanjem plaćene djelatnosti, makar buduće: za potrebe članka 6. stavka 1. Odluke br. 1/80 vidjeti presudu od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 37.). Dakako, za razliku od turskih radnika na koje se primjenjuje taj članak 6. stavak 1. Odluke br. 1/80, položaj članova obitelji iz članka 7. navedene odluke ne ovisi o obavljanju plaćene djelatnosti: vidjeti presude od 7. srpnja 2005., Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, t. 29.), od 18. srpnja 2007., Derin (C-325/05, EU:C:2007:442, t. 56.) kao i od 25. rujna 2008., Er (C-453/07, EU:C:2008:524, t. 31.). U tom smislu, nebitan je argument uprave za strance o nepostojanju volje S. Ucar da se bavi nekom profesionalnom djelatnosti. Isto je primjenjivo u slučaju R. Kilica (vidjeti presudu od 25. rujna 2008., Er (C-453/07, EU:C:2008:524), t. 34.).

9 — Za potrebe članka 6. Odluke br. 1/80, među bogatom sudskom praksom vidjeti presude od 20. rujna 1990., Sevince (C-192/89, EU:C:1990:322, t. 26.), od 29. svibnja 1997., Eker (C-386/95, EU:C:1997:257, t. 19.), od 30. rujna 1997., Ertanir (C-98/96, EU:C:1997:446, t. 26.), od 7. srpnja 2005., Dogan (C-383/03, EU:C:2005:436, t. 14.) kao i od 10. siječnja 2006., Sedef (C-230/03, EU:C:2006:5, t. 33. i 34.).
Za potrebe članka 7. Odluke br. 1/80, među također bogatom sudskom praksom vidjeti presude od 17. travnja 1997., Kadiman (C-351/95, EU:C:1997:205, t. 29.), od 16. ožujka 2000., Ergat (C-329/97, EU:C:2000:133, t. 40.), od 22. lipnja 2000., Eyüp (C-65/98, EU:C:2000:336, t. 29.), od 11. studenog 2004., Cetinkaya (C-467/02, EU:C:2004:708, t. 31.), od 7. srpnja 2005., Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, t. 25.), presuda od 18. srpnja 2007., Derin (C-325/05, EU:C:2007:442, t. 40. i 47.), od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 21.) kao i od 19. srpnja 2012., Dülger (C-451/11, EU:C:2012:504, t. 28.).

10 — Uvjeren sam da je to pitanje jednako značajno za predmet C-509/15 i situaciju R. Kilica. Sud koji je uputio zahtjev pita Sud o sukladnosti s člankom 7. prvim stavkom Odluke br. 1/80 zahtjeva uprave za strance prema kojem turski radnik kojem se na državnom području države članice domaćina pridružuje član obitelji treba zadržati svojstvo radnika koji sudjeluje u uređenom tržištu rada tijekom tri godine koje slijede nakon dolaska tog člana obitelji samo u okviru situacije S. Ucar. Iz spisa dostavljenog Sudu u predmetu C-509/15 proizlazi da je uprava za strance odbila produžiti dozvolu boravka R. Kilica osobito zato što on nije imao pravo iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 jer njegova majka nije ispunjavala taj uvjet. Stoga, u okviru odgovaranja na prvo pitanje, valja razmotriti i situaciju R. Kilica.

B – *Prvo pitanje u predmetu C-508/15*

31. Prvim pitanjem u predmetu C-508/15 sud koji je uputio zahtjev u biti pita Sud treba li članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 tumačiti na način da ta odredba daje pravo boravka članu obitelji turskog radnika koji se nastanio u Njemačkoj ako taj radnik sudjeluje u uređenom tržištu rada neprekinuto tri godine i ako je za to vrijeme član obitelji živio s tim radnikom, iako to razdoblje nije navršeno neposredno nakon ulaska dotičnog člana obitelji na njemačko državno područje.

32. Kako bih odgovorio na to pitanje, potrebno se ukratko osvrnuti na opća razmatranja Suda iz sudske prakse koja se odnosi na članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 prije razmatranja pojma sudjelovanja u uređenom tržištu rada.

1. Članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 u praksi Suda

33. Stalna je sudska praksa da članak. 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 ima izravni učinak na način da turski državljani na koje se ta odredba primjenjuje imaju pravo na nju se izravno pozvati pred sudovima država članica radi izuzimanja iz primjene pravila unutarnjeg prava koja su mu protivna [11]. Osim toga, taj članak sastavni je dio socijalnih odredbi Odluke br. 1/80 koje predstavljaju daljnju fazu prema ostvarenju slobode kretanja radnika po uzoru na članke 45. UFEU-a, 46. UFEU-a i 47. UFEU-a na način da načela razvijena u okviru potonjih članaka trebaju biti primijenjena, u mjeri u kojoj je to moguće, na turske radnike koji imaju prava priznata tom odlukom [12].

34. Nadalje, Sud je presudio da članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 uspostavlja „sustav progresivnog stjecanja prava" koji ima dvostruki cilj [13]. Sud je također smatrao da „[s] jedne strane, prije isteka *prvotnog* razdoblja od tri godine, navedena odredba ima za cilj omogućiti prisutnost članova obitelji radnika migranta kod njega kako bi se na taj način spajanjem obitelji olakšalo zapošljavanje i boravak turskog radnika koji je već zakonito integriran u državi članici domaćinu […]. S druge strane, ista odredba nastoji produbiti trajnu integraciju obitelji turskog radnika migranta u državu članicu domaćina tako da se odnosnom članu obitelji omogući da nakon tri godine zakonita boravka i sam pristupi tržištu rada. Tako je osnovni cilj koji se želi postići da se učvrsti položaj tog člana obitelji, koji je u tom trenutku već zakonito integriran u državi članici domaćinu, na način da mu se omogući da se sam uzdržava u predmetnoj državi članici i da dakle ostvari položaj koji je neovisan o položaju radnika migranta" [14]. Slijedom navedenog, primjenjujući tumačenje s obzirom na opći cilj koji se želi ostvariti Odlukom br. 1/80 „sustavom uspostavljenim osobito člankom 7. prvim stavkom Odluke br. 1/80 žele se stvoriti povoljni uvjeti za spajanje obitelji" [15].

35. Što se tiče diskrecijskih ovlasti država članica, iako je stalna sudska praksa da one imaju nadležnost za uređivanje uvjeta prvog ulaska turskih državljana na državno područje, kao i uvjeta u kojima mogu prvi put pristupiti tržištu rada [16], sve dok ti državljani ispunjavaju uvjete propisane odredbama Odluke br. 1/80 i, slijedom navedenog, imaju prava koja su njima propisana, te države članice ne mogu

11 — Vidjeti osobito presude od 22. lipnja 2000., Eyüp (C-65/98, EU:C:2000:336, t. 25.), od 18. srpnja 2007., Derin (C-325/05, EU:C:2007:442, t. 47.), od 25. rujna 2008., Er (C-453/07, EU:C:2008:524, t. 25.), od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 20.), od 8. prosinca 2011., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809, t. 48.) kao i od 29. ožujka 2012. Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 24. i navedenu sudsku praksu).

12 — Vidjeti osobito presude od 17. travnja 1997., Kadiman (C-351/95, EU:C:1997:205, t. 30.), od 10. siječnja 2006., Sedef (C-230/03, EU:C:2006:5, t. 33.) kao i od 19. srpnja 2012., Dülger (C-451/11, EU:C:2012:504, t. 48.).

13 — Vidjeti presudu od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 31.).

14 — Vidjeti presudu od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 32. i 33. i navedena sudska praksa). Moje isticanje. Kasnije ću se u analizi osvrnuti na značaj koji Sud treba pridati korištenju pridjeva „prvotno".

15 — Presuda od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 34. i navedena sudska praksa)

16 — Među bogatom sudskom praksom vidjeti presude od 16. prosinca 1992., Kus (C-237/91, EU:C:1992:527, t. 25.), od 5. listopada 1994., Eroglu (C-355/93, EU:C:1994:369, t. 10.), od 17. travnja 1997., Kadiman (C-351/95, EU:C:1997:205, t. 31.), od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 29.) kao i od 29. rujna 2011., Unal (C-187/10, EU:C:2011:623, t. 41.).

donijeti propis koji se po svojoj naravi razlikuje od onog koji proizlazi iz Odluke br. 1/80, odnosno propisati uvjete drugačije od onih koji su propisani potonjom odlukom [17]. Prema tome, države članice ne mogu jednostrano izmijeniti doseg sustava progresivne integracije turskih državljana u državi članici domaćinu [18].

36. Valja stoga odrediti jesu li njemačka tijela izvršila jednostranu izmjenu sustava koji sam upravo izložio propisivanjem uvjeta koji služi za priznaje prava iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 prema kojem turski radnik, kojem se na državnom području države članice domaćina pridružuje član obitelji, sudjeluje u uređenom tržištu rada, računajući od dolaska tog člana obitelji i cijelo vrijeme koje je nužno za stjecanje tih prava a da se pritom ne uzimaju u obzir razdoblja sudjelovanja u tom tržištu rada u jednakom trajanju, ali koja su navršena nakon tog datuma.

2. Sudjelovanje u uređenom tržištu rada i uvjeti za stjecanje prava iz članka 7. stavka 1. Odluke br. 1/80

37. U kojim konkretnim uvjetima član obitelji turskog radnika može steći prava iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80? Iako je Sud već djelomično odgovorio na to pitanje, svejedno se nije jasno odredio o redoslijedu prema kojem ti uvjeti trebaju biti ispunjeni.

38. Prije no što se posvetim tumačenju tih uvjeta koje je dao Sud, naglašavam da sâm tekst članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 izričito ne propisuje ništa usporedivo s onim što zahtijevaju njemačka tijela. U tom članku je naprosto navedeno da član obitelji turskog radnika koji sudjeluje u uređenom tržištu rada države članice, kojem je dopušteno da mu se pridruži, ima, u načelu, pravo prihvatiti svaku ponudu za zaposlenje ako je zakonito boravio najmanje tri godine u dotičnoj državi (članak 7. prvi stavak, prva alineja Odluke br. 1/80) a kasnije tamo ima pravo na slobodan pristup svim plaćenim poslovima prema vlastitom izboru ako u njoj zakonito boravi najmanje pet godina (članak 7. prvi stavak, druga alineja Odluke br. 1/80).

39. Sud je tumačio članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 na način da je „stjecanje prava koja su propisana tom odredbom uvjetovano kumulativnim ispunjenjem dviju pretpostavki, odnosno, postojanjem činjenice da dotična osoba treba biti član obitelji turskog radnika koji već sudjeluje u uređenom tržištu rada u državi članici domaćinu, s jedne strane, i postojanjem činjenice da ona treba imati dopuštenje od nadležnih tijela u toj državi da se tamo pridruži navedenom radniku, s druge strane. Ako su navedeni uvjeti ispunjeni, radi primjene članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 valja utvrditi boravi li zakonito dotični turski državljanin određeno razdoblje na državnom području države članice s radnikom na temelju kojeg mu se priznaju prava” [19].

40. U svojoj praksi, Sud se pozvao na „prvotno razdoblje” [20] od tri godine, „razdoblje” [21] od tri godine, „određeno razdoblje” [22] ili čak na „razdoblje od tri godine koje se počinje računati od ulaska dotičnog člana obitelji na državno područje države članice domaćina” [23] a da pritom nije napravio razliku među tim pojmovima. Ti elementi mi se ne čine odlučujući. S jedne strane, pozivanje na „prvotno” razdoblje

17 — Vidjeti presude od 16. lipnja 2011., Pehlivan (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 56.), od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 36.). Vidjeti također presudu od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 61.).

18 — Vidjeti presude od 16. lipnja 2011., Pehlivan (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 56. i navedena sudska praksa) i od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 37.).

19 — Presuda od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 26.i 27. i navedena sudska praksa). U presudi od 19. srpnja 2012., Dülger (C-451/11, EU:C:2012:504, t. 29.) Sud je konačno nabrojio tri pretpostavke.

20 — Vidjeti presude od 17. travnja 1997., Kadiman (C-351/95, EU:C:1997:205, t. 32. i 33.), od 21. siječnja 2010., Bekleyen (C-462/08, EU:C:2010:30, t. 36.), od 16. lipnja 2011., Pehlivan (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 45., 51. i 55.), od 29. ožujka 2012., Kahveci (C-7/10 i C-9/10, EU:C:2012:180, t. 32.) kao i od 19. srpnja 2012., Dülger (C-451/11, EU:C:2012:504, t. 39.).

21 — Vidjeti presude od 11. studenog 2004., Cetinkaya (C-467/02, EU:C:2004:708, t. 30.), od 7. srpnja 2005., Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, t. 24. i 29.), od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 19., 30. i 58.) kao i od 16. lipnja 2011., Pehlivan (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 36., 38., 60., 61. i 64.).

22 — Vidjeti presudu od 21. siječnja 2010., Bekleyen (C-462/08, EU:C:2010:30, t. 26.).

23 — Vidjeti presudu od 16. lipnja 2011., Bekleyen (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 52.). Usporediti, međutim, s točkom 60. te presude u kojoj Sud nije naveo to nesvrsishodno pojašnjenje s obzirom na činjenice predmetnog slučaja.

naprosto ima za svrhu napraviti razliku između razdoblja koje slijedi nakon dvije dodatne godine koje članu obitelji turskog radnika koji sudjeluje u uređenom tržištu rada države članice daju pravo iz članka 7. prvog stavka, druge alineje Odluke br. 1/80 na slobodan pristup svim plaćenim poslovima. S druge strane, pojašnjenje iz presude Pehlivan [24] u potpunosti je izolirano i primjenjuje se u predmetu u okviru kojeg se nije postavio problem redoslijeda kao onaj koji moramo riješiti ovdje [25].

41. Što se tiče S. Ucar i R. Kilica, nesporno je da oni ispunjavaju uvjete koje Sud tradicionalno dovodi u vezu s uživanjem prava iz članka 7. Odluke br. 1/80. Oboje su članovi obitelji turskog radnika i zakonito ovlašteni pridružiti se dotičnom turskom radniku na državnom području države članice domaćina. Također je nesporno da oboje ispunjavaju uvjet stvarnog suživota u zajedničkom kućanstvu [26].

42. Konačno, prema sudskoj praksi nužno je da turski radnik kojem se pridružuje član obitelji, sudjeluje u uređenom tržištu rada države članice u kojoj boravi „cijelo vrijeme koje je potrebno da bi član obitelji stekao pravo na pristup tržištu rada" [27] te države članice. Sudjelovanje u uređenom tržištu rada je pojam karakterističan za obavljanje zakonitog zaposlenja koje se spominje u članku 6. stavku 1. Odluke br. 1/80 [28]. Doista, što se tiče sudjelovanja u uređenom tržištu rada, Sud je naveo da „taj pojam određuje sve radnike koji su se uskladili sa zakonima i propisima države članice domaćina i koji prema tome imaju pravo obavljati profesionalnu djelatnost na njezinu državnom području" [29]. Privremeni prekid radnog odnosa ne dovodi nužno do prestanka sudjelovanja turskog radnika u uređenom tržištu rada za ono vrijeme koje je razumno potrebno za pronalazak drugog plaćenog zanimanja, sve dok je to nesudjelovanje privremenog karaktera [30]. Konačno, „turski radnik isključen je s uređenog tržišta rada samo ako objektivno ne postoji nikakva mogućnost njegove reintegracije u tržište rada ili ako je protekao razuman rok za pronalazak drugog plaćenog zanimanja nakon razdoblja privremene neaktivnosti" [31].

43. K tomu, kako navodi Komisija, moguće je stjecanje prava iz članka 6. Odluke br. 1/80 iako sudjelovanje u uređenom tržištu rada iz tog članka ne postoji u trenutku dolaska dotičnog turskog radnika na teritorij države članice domaćina, koji u tom trenutku možda nije radnik [32]. No, imajući u vidu cilj koji se želi ostvariti člankom 7. Odluke br. 1/80, nije prikladno u okviru primjene tog članka primijeniti usko tumačenje koje ne zahtijeva ni primjena članka 6. te odluke.

44. S obzirom na taj cilj ne mogu prihvatiti argument uprave za strance prema kojem će se izgubiti suglasje koje postoji između članka 7. Odluke br. 1/80 i cilja koji se njime želi ostvariti ako bi se taj članak tumačio na način da prava iz tog članka nastaju iako razdoblje sudjelovanja u uređenom tržištu rada nije započelo neposredno nakon dolaska člana obitelji s obzirom na to da bi, u tom slučaju, nestala potreba za omogućavanjem spajanja obitelji. Naime, smatram da radi stvaranja uvjeta koji omogućavaju spajanje obitelji, članak 7. Odluke br. 1/80 ne treba tumačiti previše usko. Činjenica da

24 — Presuda od 16. lipnja 2011. (C-484/07, EU:C:2011:395, t. 52.)

25 — Vidjeti analogijom mišljenje nezavisnog odvjetnika Bota u predmetu Dülger (C-451/11, EU:C:2012:331, t. 24.).

26 — Vidjeti presudu od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 31. i navedena sudska praksa).

27 — Presuda od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 32.)

28 — Vidjeti presudu od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 22.).

29 — Presuda od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 23.)

30 — Vidjeti presudu od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 24. i navedenu sudsku praksu).

31 — Presuda od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 25.). Sud je također pojasnio da se razmatranja koja je naveo u kontekstu tumačenja članka 6. stavka 1. Odluke br. 1/80 mogu jednako primijeniti kod tumačenja članka 7. stavka 1. te odluke (vidjeti presudu od 18. prosinca 2008., Altun (C-337/07, EU:C:2008:744, t. 27. i 28.). Osim toga, upitna je primjenjivost zaključaka koji proizlaze iz sudske prakse na situaciju S. Ucar. Naime, jasno je da g. Ucar nije obavljao plaćeno zanimanje tijekom tri godine nakon dolaska njegove supruge na njemačko državno područje (odnosno od studenog 2001. do studenog 2004.) jer je u tom razdoblju bio samozaposlen, što se doima u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, tako da je on kontinuirano sudjelovao u uređenom tržištu rada, u smislu nacionalog prava.

32 — Vidjeti, osobito, presudu od 24. siječnja 2008., Payir i dr. (C-294/06, EU:C:2008:36, t. 45.).

dotični turski radnik u potpunosti započinje razdoblje sudjelovanja u uređenom tržištu rada države članice domaćina tek nakon dolaska člana obitelji koji mu se pridružuje, ne umanjuje ideju prema kojoj se time olakšava zapošljavanje i boravak turskog radnika koji je već zakonito integriran ako mu se omogućava da na trajnoj osnovi ponovo uspostavi obiteljsku zajednicu.

45. Prema tome, zahtijevajući da turski radnici sudjeluju u uređenom tržištu rada u vremenu koje je nužno za stjecanje tih prava od dolaska članova obitelji a da se istovremeno ne uzimaju u obzir kasnija razdoblja koja su izjednačena sa sudjelovanjem u uređenom tržištu rada, kako bi se njihovim članovima obitelji priznala prava iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80, njemačka tijela nametnula su uvjet koji nije propisan Odlukom br. 1/80.

46. Moj stav dodatno je poduprt činjenicom da, podsjećam, Odluka br. 1/80 ne sadržava izrazito suprotne odredbe, pa prema tome smatram da je, konkretno S. Ucar, koja je doista stanovala sa svojim suprugom 14 godina, stekla prava na temelju članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 od trenutka u kojem je g. Ucar koji je sudjelovao u uređenom tržištu rada, neprekinuto obavljao djelatnost tri godine u skladu s člankom 6. Odluke br. 1/80. Također, od početka studenog 2008. S. Ucar ima prava iz članka 7. prvog stavka prve alineje Odluke br. 1/80 i, od početka studenog 2010. prava iz članka 7. prvog stavka druge alineje navedene odluke. Što se tiče R. Kilica, pravo na temelju članka 7. prvog stavka prve alineje Odluke br. 1/80 stekao je u trenutku kada je njegova majka počela sudjelovati u uređenom tržištu rada u trajanju dovoljnom za nastanak tog prava, tj. od lipnja 2001.[33].

47. Njemačka tijela smatraju da takvo tumačenje znatno proširuje osobno područje primjene članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80. Slična opasnost, s drugačijim obrazloženjem, već je isticana u kontekstu presude od 19. srpnja 2012., Dülger[34]. U tom predmetu Sud je podsjetio da članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 „spajanje obitelji izričito uvjetuje postojanjem odobrenja za spajanje obitelji koje se daje u skladu s uvjetima predviđenim u propisima države članice domaćina. Postojanje tog uvjeta […] obrazloženo je time što kod Sporazuma o pridruživanju EEZ-Turska, spajanje obitelji nije predviđeno kao pravo za članove obitelji turskog radnika migranta, nego, upravo suprotno, ovisi o odluci nacionalnih tijela koja je donesena na temelju prava dotične države članice, pod uvjetom poštovanja temeljnih prava”[35]. Drugim riječima, članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 proizvodi pravne učinke samo zato što država članica domaćin dopušta spajanje obitelji. Prema tome, područje primjene te odredbe određeno je ponajprije nacionalnim pravom.

48. S obzirom na sva prethodna razmatranja, članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 treba tumačiti na način da se član obitelji turskog radnika kojem je na temelju spajanja obitelji odobren ulazak na državno područje države članice domaćina može, ako ispunjava sve uvjete, pozvati na prava iz te odredbe ako razdoblje od tri ili pet godina za vrijeme kojih turski radnik kojem se pridružio treba sudjelovati u uređenom tržištu rada nije uslijedilo neposredno nakon dolaska dotičnog člana obitelji u državu članicu domaćina.

33 — Čini se da se R. Kilic ne može pozvati na članak 7. drugi stavak Odluke br. 1/80 koji uređuje isključivo situaciju djece turskih radnika koji sudjeluju u uređenom tržištu rada. Nesporno je, međutim, da se ta djeca mogu pozvati na prava iz zapošljavanja iz članka 7. prvog stavka Odluke br. 1/80 (vidjeti presudu od 19. studenog 1998., Akman (C-210/97, EU:C:1998:555, t. 34.)). Čini se da R. Kilic ne ispunjava uvjete za priznaje prava na slobodan pristup tržištu rada iz članka 7. prvog stavka druge alineje te odluke. Barem, razlozi zbog kojih je njegova majka prekinula obavljanje djelatnosti, koji bi mogli biti značajni za primjenu članka 6. stavka 2. Odluke br. 1/80 nisu dovoljno opisani u spisu koji je dostavljen Sudu.

34 — C-451/11, EU:C:2012:504

35 — Presuda od 19. srpnja 2012., Dülger (C-451/11, EU:C:2012:504, t. 61. i 62. i navedena sudska praksa)

C – Drugo pitanje koje je Sudu postavljeno u predmetu C-508/15 i jedino pitanje u predmetu C-509/15.

49. Kao što je uvodno navedeno, imajući u vidu odgovor na prvo pitanje koje predlažem Sudu u predmetu C-508/15, koji smatram, osim toga, korisnim za razjašnjenje pravne situacije R. Kilica, smatram da nije nužno odgovoriti na drugo pitanje u predmetu C-508/15 i jedino pitanje u predmetu C-509/15.

50. S obzirom na to, želio bih podsjetiti sud koji je uputio zahtjev, koji u predmetu C-509/15 odlučuje o nalogu o protjerivanju o nekoliko relevantnih elemenata sudske prakse Suda u području članka 14. Odluke br. 1/80 premda sam svjestan da zahtjev za prethodnu odluku koji je upućen Sudu uopće ne spominje tu odredbu. Međutim, očitavanja koje je podnijela uprava za strance u tom predmetu pozivaju se, također, na zakonitost odluke o protjerivanju R. Kilica [36].

51. Radi višestruke koristi podsjećam, dakle, da je za tumačenje iznimke javnog poretka iz članka 14. stavka 1. Odluke br. 1/80, potrebno posegnuti za tumačenjem iste odredbe u području slobode kretanja radnika [37]. Pojam javnog poretka „pretpostavlja postojanje, pored poremećaja društvenog poretka koji čini svaka povreda zakona, stvarne i dovoljno teške prijetnje koja utječe na temeljni interes društva” [38]. Kako iznimku javnog poretka treba tumačiti usko, „postojanje kaznene presude može opravdati protjerivanje samo ako okolnosti na kojima se temelji kaznena presuda ukazuju na to da osobno ponašanje predstavlja prijetnju za javni poredak” [39]. Turskom državljaninu „mogu biti uskraćena prava iz Odluke br. 1/80 zbog protjerivanja samo ako je ta mjera opravdana činjenicom da osobno ponašanje zainteresirane osobe predstavlja stvarnu opasnost novih teških poremećaja javnog poretka” [40].

52. Po potrebi, sud koji je uputio zahtjev treba provjeriti ispunjuje li te uvjete R. Kilic.

IV – Zaključak

53. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na pitanja koja je postavio Verwaltungsgericht Berlin (upravni sud u Berlinu), odgovori kako slijedi:

Članak 7. prvi stavak Odluke br. 1/80 od 19. rujna 1980. o razvoju pridruživanja koju je donijelo Vijeće za pridruživanje na temelju Sporazuma o pridruživanju između Europske ekonomske zajednice i Turske treba tumačiti na način da se član obitelji turskog radnika kojem je na temelju spajanja obitelji odobren ulazak na državno područje države članice domaćina može, ako ispunjava sve uvjete, pozvati na prava iz te odredbe ako razdoblje od tri ili pet godina za vrijeme kojih turski radnik kojem se pridružio treba sudjelovati u uređenom tržištu rada nije uslijedilo neposredno nakon dolaska dotičnog člana obitelji u državu članicu domaćina.

36 — Potrebno je, međutim, naglasiti da se većina datih očitovanja odnosi na suprotna tumačenja uprave za strance i suda koji je uputio zahtjev o primjenjivom nacionalnom pravu koje, očito, nije od značaja za Sud.

37 — Vidjeti presudu od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 56.).

38 — Presude od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 57. i navedena sudska praksa) i od 7. srpnja 2005., Aydinli (C-373/03, EU:C:2005:434, t. 27.)

39 — Presuda od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 58.). Vidjeti također presude od 16. ožujka 2000., Ergat (C-329/97, EU:C:2000:133, t. 46.), od 7. srpnja 2005., Dogan (C-383/03, EU:C:2005:436, t. 24.) i od 8. prosinca 2011., Ziebell (C-371/08, EU:C:2011:809, t. 49.)

40 — Presuda od 10. veljače 2000., Nazli (C-340/97, EU:C:2000:77, t. 61.)